

UJVIDÉKI HIRLAP.

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU LAP.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.
Előfizetés: egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Kapható Herger Ágoston könyvkereskedésében.

Felelős szerkesztő:
dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet tér 6-ik sz.
→ Kéziratok vissza nem küldetnek ←
Hirdetések díjszabály szerint.

Fizetésfelemelés.

Legutóbbi számunkban közöltük a városi tisztviselők kérvényét, a melyet fizetésük emelése céljából a törvényhatósághoz intéztek. Volt alkalmunk már állást foglalni e kérdésben és akkor is kifejtettük, hogy miért vagyunk a fizetésemelés mellett. Pártoljuk a mozgalmat, mert minden elképzelhető tekintet mellette szól.

Méltányos, humánus és jogos.

Méltánytalan és inhumanus volna tisztviselőinket továbbra is a régen elévült körülményekhez szabott fizetéseikkel tova tengődni hagyni.

Mert, hogy a közigazgatási hivatal városunkban is inkább tengés, mintsem hivatal és pálya, nem csekély mérvben a nyomorúságos dotatióknak tulajdonítható. Félre minden alakoskodással! és valljuk be, hogy a közhit nálunk is részben alaptalanul asyliumnak nézi a városházát, melybe csak azok menekülnek, kik máshonnan kiszorultak vagy másképp megélni nem tudnak. De másképp lesz a dolog, ha a városi hivatal is tisztességes megélhetést biztosít azoknak, kik erre a pályára lépnek. A rangszerű fizetés okvetlenül oly erőket vonz majd e pályára, kik eddig nem is tekintették pályának a városi közigazgatást, mert oktalanság

lett volna részükről erre lépni, midőn más jobban fizetett hivatalt is kaphattak.

A kérdést tehát nem szabad egyoldalú pénzügyi szempontból tekinteni. A pénzügyi tekintetnek jogosultsága csak odáig terjed, hogy túlszágazott igények ne érvényesüljenek, vagy hogy a városi háztartás rohamosan, vagy alkalmatlan időben ne terheltesse. De a méltányosság és a felismert szükség határai között a pénzügyi szempont nem lehet döntő súlyú. A tisztviselőnek juttatott fizetésemelés oly hasznos tőkebefektetés, mely bőven meghozza kamatait. Jó fizetés, gondoktól ment élet, munkakedv, pártatlanság úgy függnek össze, mint láncszemek, vagy mint az ok az okozattal.

A fizetésfelemelés tehát nemcsak a tisztviselők magánérdeke, hanem egyben mint a közigazgatás javításának kérdése is, tehát mint valóságos közérdek jelentkezik. A fizetésemelést amazoktól megtagadni annyit jelent, mint a tiszta, gyors és pártatlan közigazgatásnak torlaszt emelni.

Általánosságban ez a véleményünk a fizetésemelésről. A törvényhatósági bizottsághoz intézett előterjesztés nem lép elő konkrét javaslattal, a részletekre vonatkozó bírálat jogát tehát akkorra tartjuk fenn magunknak, ha a kikül-

dendő bizottság erre vonatkozó javaslata elkészül.

A nevezett előterjesztésre vonatkozólag egy rekriminációtól nem tartózkodhatunk.

Az előterjesztésben hiányzik Petzy-Popovics István, a törvényhatóság legelső tisztviselőjének aláírása. Ez ugyan mit sem von le annak súlyából, de mégis furesa, hogy egy solidárisan megindított mozgalomtól a polgármester úr magát távol tartani látszik. Az ügy érdekében bírták-e rá tisztviselőtársai e magatartásra, avagy csak szerénykedik Petzy-Popovics István polgármester úr — nem tudjuk.

De azt tudjuk, hogy a fizetésfelemelés kérdésének népszerűvé tételében önzetlen tartózkodása által bokros érdemeket szerzett magának a polgármester és kir. tanácsos úr!

FÖLHIVÁS

Délmagyarország tanítói és tanügy barátaihoz.

„Folyó év augusztus hóban legelőször éri városunkat azon kitüntető szerencse, hogy a „Délmagyarországi tanító-egylet“ tagjait 27-ik nagygyűlésének megtartása alkalmából falai közé fogadhassa. Hogy az egylet tagjai méltóan fogadtassanak, itteni tartózkodási idejük minél kellemesebbé tétessék s a város lakóinak az iskolaügy- és tanítók irányában táp-

A him — erősebb természetű lévén — nem búgott bánatos hangon eltávozott párja után; csendesesen elaltatta magzatait, aztán széttekintett, láttam, unatkozik, s keres valakit, a kivel társaloghasson.

Egyszerre észrevett engem a fa tövében, s megszólított: — mit merengsz egyedül s mért szegzed tekintetedet oly merően az előttem elvonuló semmiségbe?

— Gondolkozom, — volt rövid feleletem, azt híven, hogy a gerle megérti, hogy nincs szándékom társalgásba merülni vele.

Tévedtem. Az erdők szende gyermeke nem vett tudomást elutasító rövid válaszomról, hanem tovább beszélt: — Tudom, hogy gondolkodol, sőt azt is tudom, mint mindjárt meggyőzlek róla, hogy miről gondolkodol; pedig kár gondolkodnod, a gondolat nem elég ott, a hol tenni kell, s egy ember nem tehet ott semmit, a hol 25 ezer ember váltett munkája vezethet csak eredményre; tudom jól, hogy a falu tanítója vagy, ismerlek rég, hisz sokszor pihensz itt a fészünknek védelmet nyújtó tölgyfának tövében, s mindannyiszor azon gondolkodol, miért kell annyit túrnie a népnevelés szent ügyéért buzgalkodó apostoloknak, — a tanítóknak, mért kicsinyli az emberi társadalom a nemzet jövő támaszait nevelő 25 ezer tanítót, s miért,

Az Ujvidéki Hirlap tárczája

A szabadban.

— A való fantáziája. —

Rajongok a természetért s annak színpompában ragyogó gyermekeiért: az illatozó mezei virágokért.

Fel is keresem őket, ha hivatásszerű kötelességem teljesítése után pár percnyi szabad időm van; de különösen a nagy szünidők alatt egyetlen délutánt sem mulasztok el, hogy fel ne keressem a mezőt, el ne menjek az erdő árnyas fái alá s ne gyönyörködjem a természet nagyszerűségében, az illatozó virányos térekben; hogy nagy lélegzetvétellel ne szívjam az üde, frissítő leget s megpihenve a hargos zöld lombkoszorús fák alatt, ne hallgassam a természet egyszerű dalosainak harmonikus zenéjét.

Úgy el tudok ilyenkor merengeni, hogy észre sem veszem, mikor a nap a távol hegyek között lehanyatlik s az alkony szürke köpenybe burkolja a látókört. Gondolataim — „e sebes szárnyú sasok“ — megindulnak, bebarangolják a távoit meszsze, meszsze felkeresik azokat, a kiket a sors szétválasztott

tőlem s sokszor elfáradnak mire odaérnek, a hol feltalálják azokat, a kiket keresnek.

Igy ültem egy forró júliusi nap délutánján egy százados tölgy árnyában az erdő tisztán, kifáradva a mező virágainak szemlélésében, melyeknek illata kábítólag hatott egész idegzetemre.

A tölgy egyik zöldellő lombján bús gerle turbékolt, várva a párját; a mélabús hangok úgy egybeillettek kedélyhangulattal, hogy szinte rosszul esett, mikor a búsuló madár párja megérkezett s a bús hangokat az az örömet kifejező nevetés váltotta fel, melyet a természet madarai közül egyik sem tud úgy jelezni, mint a gerlicze.

A boldog pár a dobogó kis szívek boldogságát jelentő csókot váltott, együtt nevettek egy pár percig, aztán együtt étették meg a kis fészek pelyhedző magzatait; úgy elnéztem őket s szinte irigyeltem a boldogságot tőlük, pedig ily boldogok vagyunk mi is otthon kis családi körünkben, mint ez a gerlepár. Boldogok s mégis oly nehéz kő nyomja az én szívemet, oly súlyosan nehezedik valami kimondhatatlan lelkemre, hogy szeretnék tőle minden áron menekülni, de nem tudok.

A gerlemama felváltotta a gerlepapát s most ő röpült el, hogy a papa felügyelete alatt visszamaradt piczikék számára az elfogyott mag helyett új készletet szerezzen be.

lált őszi rokszenve minél impozánsabb kifejezést nyerhessen: a kellő intézkedések megtételére megalakult a tanító-gyűlést rendező 100-as helyi bizottság s mint ilyen van szerencsénk a délvidék tanítóit és tanügy barátaikat **a f. évi augusztus hó 24., 25. és 26. napján Nsztmíklóson tartandó 27. nagy- és közgyűlésre tisztelettel meghívni.**

Községünk összes lakossága igazi örömmel és büszkeséggel tekint a nevezetes napok felé, a midőn a nemzet legérdemesebb munkáit körében üdvözölheti. S midőn a helyi bizottság lázas tevékenységgel elkövet mindent arra nézve, hogy kedves vendégeit a lehető legmelegebb vendégszeretettel fogadja, teszi azt azon meggyőződésből, mivel a Dél-magyarországi tanító-egylet nemcsak a legtekintélyesebb és tiszteletre méltó tanító egyleteknek egyike, hanem tekintve dicsőséges és érdemekben gazdag multját s hazafias munkálkodását, melyet a magyar nemzetiség érdekében kifejt, erre a legnagyobb mértékben méltó.

Legyenek biztosítva arról, hogy a Dél-magyarországi tanító-egylet 26 évi fenállása óta kedvesebb és barátságosabb fogadtatásban, a minő szerény községünkben reá vár, soha és sehol sem részesült.

Jöjjenek tehát minél számosabban!

Legyenek körünkben legjobban üdvözölve! Tájékozással szolgáljanak a következők:

A bejelentés határideje a gyűlésben való részvételre **bezárólag csak Augusztus hó 15-ig tart.**

Tekintettel azon körülményre, hogy a tanítói nagygyűlés alkalmával Révai Miklós áldott emlékű magyar nyelvtudósunk felállított díszes emlékoszlop ünnepélyesen fog leleplezteni, mely ünnepélyre előreláthatólag számos részvevő fog jelentkezni, tanácsoljuk, a bejelentéseket minél előbb, de okvetlenül a fent kitett határidőig megtenni, hogy a helyi bizottság minden jelentkező igényeit pontosan teljesíthesse.

A bejelentések, melyekhez 1 frt részvételi-díj csatolandó, legegyszerűbben postautal-

talál mindenféle süket fülekre a tanítóság jogos panasza s méltányos követelése?

A füleimbe hangzott szavak megrázkódtatták egész valómat; az igénytelen tollazatu de mélyen érző madár nemcsak eltalálta, hanem szavakba önté gondolataimat s önkénytelen intéztem hozzá e kérdést: — honnét tudod, hogy gondolataim tárgya az, mit elmondottal?

— Lelkedbe látok, — volt kérdésemre a felelet, s a nélkül, hogy szünetet tartott volna a gerle, tovább folytatá: — Otthon boldog családi körben élsz, szerető nő, szeretett gyermekek vesznek körül s lelked mégis súly nyomja, szíved mégis fáj, mert önmagad és kartársaid nem találtok méltánylást a társadalomban.

Igazán volt szószerént; csak most tudtam magam is, mi fáj szívemnek, mi nyomja lelkemet, csak most, midőn azt kifejezve tárta föl előttem a gerle, most tudtam, hogy a tanítóság ügye az, mi boldogságomra oly zavarólag hat. S mély sóhaj kelt ki keblemből.

A szürke tollú madár megértette a sóhajt s vigasztalni kezdett: — de, — mondá, — de ne essél kétségbe, nincs oly rossz, mi jóra nem fordulhat, nincs oly nehézség, melyet az erős tetterő leküzdeni nem képes, nincs oly akadály, melyet a férfias és szilárd kitartás el nem háritana utatokból, s nincs oly törekvés, mely diadalmas eredményhez nem jutna, ha az egyesült erő küzd azért; hallgass reám, fogadd meg tanácsomat, közöld azt kartársaidal, álljon össze a 25 ezer tanító, s követve

ványnyal eszközölhetők és **Jeck György urhoz, mint az Irodai bizottság igazgatójához ozimzendők.** A czímet és az utolsó posta helységet kérjük olvashatóan kiírni.

A banketten való részvételért külön 150 kr. küldendő be.

A bejelentés után minden résztvevőnek megküldetik a részvételi-, bankett-, szállás-, podgyász-, vigalmi- stb. jegy, valamint a tanítógyűlés és kiadandó vigalmi- és egyéb szórakoztató program is.

Tudatjuk továbbá, hogy a tanító-egyleti gyűlések után a „Délmagyarországi tanító-egylet testületileg Szegedre fog átrándulni — esetleg külön vonaton, — hogy a Csongrád-megyei tanító-egylet f. évi augusztus 27-én Szegeden tartandó 25 évi jubiláló gyűlésén részt vegyen.

Végül figyelmeztetjük kedves vendégeinket, hogy községünk négy kerületre leendő felosztva, mindegyik kerület különböző színű jeggyel jelezve.

F. évi augusztus hó 24-én délután 5 órakor, vagyis a megérkezés napján és idején a Nagysztmiklósi vasuti állomásnál 100 kocsit, kerületenként felállítva, rendelkezésre fog állni s kérjük megérkező vendégeinket olyan kocsin helyet foglalni, mely a megküldött jegyek színét tünteti fel.

A podgyászok, melyre a megküldendő podgyászjegy egyszerűen ráragasztandó, külön teherkocsikon egyenesen a lakásra fognak szállíttatni.

Kedves vendégeink távozásukkor kerületeik egy bizonyos terén s határozott időben csoportosulnak, a hol elegendő számú kocsit az elindulásra készen fog állani.

Fel tehát Nagy-Szent-Miklóstra!

Isten hozott! Legyenek körünkben legjobban üdvözölve!

Nagysztmiklós. 1893. július 20. A helyi bizottság nevében: **Náko Kálmán gróf** díszelnök. **Jankó Ágost** főszolgabíró elnök. **Jurkovich Othmár** kir. járásbíró a vigalmi bizottság elnöke. **Alk Lajos** városi bíró az elszállá-

aszt, egyesült erővel küzdve ki fogjátok vívni a diadalt s tietek lesz a jövő, kárpótlásul a mult szenvedéseinek, hallgass reám s kövesétek tanácsomat.

— Hallgatlak, — biztosítam a beszélőt s iskolai gyermek figyelmével kísértem minden szavát, egyetlen egy hangot sem ejtve el abból.

— Az tagadhatatlan, — kezdé tanácsadását az engem egyik amulatból a másikba ejtő filosofus madár, — tagadhatatlan, hogy a míg az egyesült erő a lehetetlennek látszó eszméket is eredményhez tudja juttatni, addig a szétforgácsolt erő a már létező eredményeket is tönkreteszti, s a tapasztalatból indulva ki, tanácsom az, hogy a tanítóságnak, ha eredményhez akar jutni, össze kell tartania s vállalat a vállhoz téve kell küzdeni igazaiért, jogos követelményeiért; de a küzdelem csak akkor vezethet eredményhez, ha annak helyesen megválasztott eszközei vannak. Ez eszközök következők: mindenekelőtt tömörülni kell a tanítóságnak, le kell vetkőznie az egyéni ambíciót, mely válaszfalat képez a tanító és tanító között s fölébe akarja emelni a székes-fővárosit a vidékinek, a városit a falusinak, az igazgató- vagy vezértanítót az osztálytanítónak, az államit a felekezetiének; a tanítóságnak egy tömör faláxnak kell lennie, a mely behatolhat oda, a hová be kell hatolnia, s a melynek sorait szét nem verheti sem hatalom, sem ellenszenv, sem társadalmi kicsinylés. A tömörített faláxnak fel kell emelnie szavát és pedig nyílt homlokkal, az öntudat adta bátor-

solási bizottság elnöke. **Velosov József** ügyvéd az irodabizottság elnöke. **Telléry József** városi főjegyző bizottsági jegyző.

Bauer báró †.

Bauer báró hadügyminiszter szombaton este tíz óra és negyvenöt perczkor halt meg. Utolsó óráiról a következőket jelentik: Dél-előtt tizenegy órakor a beteg, a kezelő orvosok, Krausz K. dr. és Bauer A. dr. bulletinje szerint, öntudatlan állapotban volt. Ez az állapota eltartott estig; hét órakor a következő bulletin adták ki:

„Bauer báró hadügyminiszter állapotában nem állott be lényeges változás. A teljes eszméletlenség és a súlyos apoplektikus jelek még folyvást tartanak. Állapota ennél fogva a legnagyobb mértékben aggasztó.“

Tizenegy óra előtt aztán bekövetkezett a halál.

A haldokló hadügyminiszter iránt udvari és katonai körökben általános volt a részvétel és az érdeklődés. A király elküldte egyik szárnysegédét és elrendelte, hogy napközben több ízben is távirati jelentést küldjenek neki Ischlbe a beteg állapotáról. Károly Lajos főherczeg, Mária Terézia főherczegné, Rainer főherczeg és neje is tudakozódtak a beteg után, Rainer és Vilmos főherczegek délben személyesen is megjelentek a hadügyminiszteri palotában. Megjelentek Kálnoki és Kállay közös miniszterek is, Taaffe miniszterelnök és az osztrák kabinet tagjai, a tábornoki és a diplomáciai kar, valamint az arisztokrácia képviselői.

ELETRAJZ.

Bauer Ferdinánd báró 1825. márcz. 7-én született Lembergben és 14 éves korában lépett a mérnökkari katonai intézetbe, melyből 1841-ben mint hadnagy lépett ki. Elvégezvén a felsőbb tanfolyamot, a műszaki csapatba soroztatta be magát s 1845-ben főhadnagy, 1848-ban helyettes százados, 1849-ben valóságos százados lett s mint ilyen lépett át a gyalogsághoz. 1854-ben őrnagy lett az Ernő főherczeg nevével viselő gyalogezredben.

sággal s követelnie kell a megélhetéshez szükséges fizetési minimumot, követelnie kell a tanítói szolgálati pragmatikát, s követelnie kell a szakszerű járásköri felügyelet gyakorlását; s e három egység követelésének érvényesítéséhez szükséges az az eszköz, melyet eddig ti tanítók egészen figyelmen kívül hagytatok. Meg kell ugyanis a tanítóságnak tudnia, kik azok az országos képviselők, a kik a tanítóság igazi barátai s ezek körül kell csoportosulnia, ezeknek megválasztatását kell egész erkölcsi erejével támogatnia s ez az erkölcsi erő messze kiható, hisz 25 ezer értelmes ember elkölcsi ereje ez; törekednie kell a tanítóságnak, hogy a saját kebeléből minél több szakférfi kerüljön a törvényhozó testületbe, mert csak az tud kellően védeni valamely ügyet, a ki azt ismeri, a ki azt átérzi; nem szabad visszariadnia a tanítóságnak a szellemi munka mellett még az anyagi áldozatoktól sem, hisz csak pár fillért kell áldoznia minden tanítónak s a 25 ezer pár fillér nagy dolgokra elég lesz, hisz a tenger maga is csak cseppekből áll. Terjesztenie kell a tanítóságnak az eszmét, hogy miként a „pap is az oltárról él,“ a tanítónak is hivatása után kell megélnie és pedig a társadalom által töle megkövetelt módon s ha ezt a társadalom lehetővé nem teszi, oda kell hatnia a tanítóságnak, hogy a jövő nemzedéke e hálátlan s még csak a megélhetést sem biztosító pályától távol maradjon, mert csak akkor fog a tanítóság értéke valóban méltányoltatni, ha hiányát fogja érezni a társada-

Az 1859-iki olasz hadjáratban mint egy gránátos zászlóalj parancsnoka vett részt s a szolferinói csatában tanúsított hősi magaviseleteért megkapta a katonai érdemkeresztet. 1862-ben már ezredes volt s az 1866-iki háború kitörésekor dandárparancsnok lett az 5-ik hadtestben, mely az Olaszország ellen harcoló sereghez tartozott. A Custozza melletti ütközetben, hol a 28. és 70-ik gyalogezred, a 19-ik vadászzászlóalj és egy négyfontos gyalogüteg fölött parancsnokolt, ismét alkalmat nyílt magát kitüntetni. Oly ügyesen tudta állítani csapatait, hogy a tulnyomó ellenséges erő nem bírta leszorítani az ütközet sikerére döntő fontosságú Jese-magaslatról; visszaverte az ellene intézett rohamot oly sikerrel, hogy az ellenséges zászlóaljak egészen fölbomolva vonultak vissza a Tione mögé. Bauer csapatainak Santa Lucia bevételénél is kiváló szerep jutott, s a parancsnoknak ezen, valamint custozzai vitéz magatartását a Lipót-rend lovagkeresztjével és a hadi éremmel jutalmazták.

1868-ban vezérőrnagy lett s ily minőségben működött az 1873-diki nagy hadgyakorlatokban Brucknál, mint azok vezetője. Még ez év őszén a második hadosztály parancsnokságát bízták rá, 1874-ben pedig altábornagygyá nevezték ki s ugyanez év végén a tábori tiszti tanfolyam parancsnoka lett.

Két évvel később a brucki tábori lövésiskola fővezetését bízták rá, 1881-ben táborsernagy lett, egy évre rá pedig Bécs helyőrségi parancsnokává nevezték ki. Ez álláspontról hívta ő felsége a hadügyek élére.

Bylandt-Rheidt terveinek végleges realizálása Bauer báró hadügyminiszterre maradt. És mindjárt miniszterségének első évében oly szerencsétlen intézkedéseket fogadtatott el Tisza Kálmán akkori miniszterelnökkel, melyek az emlékezetes véderő vitára vezettek. A hadi létszám tudvalevőleg tíz évre volt megállapítva és az a tíz év 1889-ben volt lejárandó. Ezt az alkalmat fel akarták arra használni, hogy a parlament létszám-megállapítási jogát illuzóriussá tegyék s a javaslat oly intézkedést tartalmazott, mely szerint a 103.000 főre fölemelt ujoncz-jutalék a 10 év lejárat után is érvényben maradt, mindaddig, míg erre nézve a kormány új előterjesztést nem tesz. Ez volt a hirhett 14. §., mely oly borzasztó viharral támasztott az országban. És volt abban a törvényben — és ez megvan ma is — a 25. §., mely az egyéves önkénteseket két évi szelgálatra szoríthatja, a mi azóta sok esetben meg is történt.

Ezek voltak Bauer hadügyminisztersége lom a tanítósnak. De hozzátesszem: ez legyen küzdelmeknek a legutolsó fegyvere s csak akkor vegyék kezetekbe, a mikor a kényszerhelyzet fog arra utalni, a mitől jó szellemetek meg fog örizni, ha előbb elmondott tanácsaimat pontosan teljesíteni fogjátok.

Elhallgatott. E perczen érkezett meg a gerlemama s a viszontlátás édes örömei között turbékoltak együtt, nevettek együtt s ettették meg felébredt pelyhes kicsinyeiket, én pedig felálltam, szétekintettem, a nap sugarai már rég eltűntek a hegyek között s az alkony szürkülete elzárta szemeim előtt a látóhatárt: megindultam hazafelé, egész úton gondolkozva a hallottak felett s lelkem megkönnyebült, midőn szerető enyéim közé léptem.

Azóta minden perczen hallom a gerlepár turbékolását, minden perczen hallom az adott jó tanácsot s minél tovább hallgatom, minél többször hallom, annál inkább meggyőződom azok helyességéről, csupán azzal nem vagyok tisztában, hogy valóban a gerle szájából hallottam-e, vagy lelkem sugalma által felvert fantaziám hangjai voltak-e a szavak; azt azonban bizony tudom, hogy akár a madár mondta el, akár képzeletem, de mindenesetre a való lett elmondva s így mondtam én is el a karlársaimnak, ha rege alakúnak látszik is az, így mondtam el nekik: „A való fantáziáját.”

Erős Szilárd.

első évének legkimagaslóbb momentumai. Ezután szorgalmasan folytatta a csapatok felszerelését a 8 milliméteres Manlicher-fegyverekkel, minden évben sok pénzt épített bele galicziai várakba, tavaly felosztatta a műszaki (genie) ezredeket, kieszközölte a gyalogezredek békelétszámának századonként 6 emberrel, összesen tehát mintegy 15.000 emberrel való emelését, legújában pedig elrendelve, hogy az egyéves önkéntesek, a míg nem lesznek a katonai életben önállóak, nem nyerhetik el a tiszti kardbotot, hanem csak tiszthelyetteseknek fognak kinevezeteni.

A delegációban minden esztendőben opponált a Magyarországon felállítandó katonai akadémia ellen. A magyar nyelv kérdésében ismételtelen — az idén is — megígérte, hogy a katonai hatóságok a magyar hatóságokkal magyarul fognak levelezni, de ez ígéretének nem volt fogantatja, mint azt a Lobkowitz esete és még néhány, a lapok által közölt eset mutatja. Különösen többször óhajtott nyugalomba menni s hogy a halál a hadügyminiszteri székben érte, nem rajta mult.

Ujdonságok.

(Zsebmetsző szövetkezet.) Kaplarovits Toso csereviczi illetőségű 19 éves reményteljes csemete még 7 társával zsebmetsző szövetkezetet alakított. A mult héten is három asszony erszényét lopták el s annak tartalmát maguknál tartván, a pénztárczákat Plavics gyógyszerész pénzéjébe dobálták. A rendőrségnek azonban sikerült az egész bandát elfogni s azt már át is szolgáltatta a törvényszék fenyítő kezébe.

(Országos vásár.) A legközelebbi ujvidéki országos vásár 1893 évi augusztus hó 5., 6. és 7-én tartatik meg.

(Villamvilágítás Zentán.) Siemens és Halske, budapesti czég, egy megbízott által ajánlatot adott be Zentaváros képviselőéhez, melyben nevezett czég azt jelentette ki, hogy azért az összegért amennyibe a városnak az utczák évi világítása kerül, ezért a díjért (6000 ft) ugyanannyi villamvilágítást fog a városban felállítani és egész éven át világíttatni. Az ajánlat a városra s ennek haladására nézve oly előnyös, hogy annak elfogadása szinte biztosnak mondható.

(Kutyák kaszárnyája.) Páris mellett a buzenvál park környékén, erdő közepette épített Brassone Luiza asszony egy kutya-kaszárnyát, elhagyott kutyák számára. Minden kutyának a falak mellett külön, aszfalttal padlózott, kis fülkéje van s az öreg kisasszony maga osztja ki élelmüket, mely levesből és húsból áll. 1890 óta másfélezer kutyát ápol ily módon s a már végére járókat kloroformmal öli meg, hogy ne szenvedjenek sokáig. Egy-egy kutya napi élelme mintegy tíz krajczárba kerül s Brassonet munkájában különösen az angol nők gyámoltják nagyobb összegekkel.

(Áthelyezés.) Bohner Jákó helybeli kath. főgimnáziumi tanár áthelyeztetett a munkácsi állami főgimnáziumhoz. Helyébe kineveztetett rendes tanárná Molnár János szegzárdi polgári iskolai tanár.

(Szolid reklámok.) Amerikai kereskedők a csomagokban rendszeren egy-egy igen érdekfeszítő regénynek első ivait is beteszik. A folytatást váró vevő újból rendel valamint, ebbe újabb ivokat tesznek és így tovább. Rendszeren addig tart a regény míg a vevő egészen meghonosodik a kereskedőnél. A párisi kereskedők közül egy pár pedig oly módon esalt vevőket, hogy télen a kirakat alsó részén apró nyílásokkal ellátott esövet helyeztet el, melyből meleg és illatos levegő szállt fel, hogy a járókelők a kirakatot élvezettel szemlélhessék.

(Lovak veszedelme.) Szabadkáról jelentik, hogy ott a takonykór járványszerűleg lépett fel a lovak között és a gazdaközönség nagy rémületére jelentékeny számban szedi áldozatait. A hatóság a járvány terjedésére erélyes intézkedéseket tett és több fertőzött állatot már le is lövetett.

(Gyémántos zsebkendők.) Tessék a zsebkendőbe a monogramot gyémántokkal kirakni — ez a legújabb divat, melyet amerikai fényűző hölgyek kezdtek

meg. San-Franciscóban egy ily zsebkendőért a tulajdonos 8000 dollárt fizetett.

(Lövöldöző fűrdővendég.) Palieson nyarai Garai Ferencz korcsmáros felesége, csinos fiatal asszony, ki férjétől különválva él. E hó 19-én a fiatal asszonyt egy uri ember a fűrdőn megtámadta és revolverrel az arcába lött. Az asszony véresen esett össze: Sebe nem veszélyes, de szépségét meg fogja rontani.

(Jubiláris levélbélyeg.) Ötven esztendeje, hogy a svájci postán előtbe léptek a levélbélyegeket. Ennek alkalmából külön jubiláris bélyegeket adtak ki, melyek a félszázad előtti szent-gothardi postakocsit, a mai szent-gothardi vasutat, a luczerni tavat és egy gőzhajót ábrázolnak.

(A napszúrás áldozata.) Magyarország minden vidékén már napok óta nagy a hőség. A napszúrás első áldozatát Szegeden szedte. Mint írják, Farkas Gábor napszúrásos pénteken napszúrás következtében az utczán összeesett s mire a kórházba vitték, meghalt.

(Adószedő és emberevés.) A Fidszi-szigeteken az angol kormány szerencsésen elnyomta az emberevés nemzeti szokását. A benszülöttek most már legfeljebb csak annyiban hódolnak az ősi szokásnak, hogy ha új csónakot vagy hajót bocsátanak tengerre, megkenik embervérrel, de ezt is titokban teszik. Nemrégiben egy adószedő ingerelte föl a jámbor adózókat, a kik utójára is agyonütötték. Most már hogyan rejtsek el, mit csinálnak vele? Szerencsére akadtak még öreg emberek, a kik előtt az a kérdés épen nem volt valami nagy dolog, mert annak idejében nagyon is elvezetésnek találták az emberhust. Az adóvégrehajót tehát szépen elfogyasztották. Az egyik lakomározó azonban, a kit kényszerítettek, hogy szintén segítsen elrejtetni az adóvégrehajót, följelentette az esetet.

(Vízbe fult.) Ó-Becsén Bózsits Pál 12 éves inas fűrdés közben a Tiszába fult. Holttestét még máig nem találták meg Valóban könnyelműség kell ahhoz, hogy a községnek meglevő szabadfűrdő kijelöléséhez és elkerítéséhez szükséges fenyőket még csak most a héten állították fel, mikor már a Tisza megkövetelte áldozatát.

(Magyarosítás Zombor vidékén.) Zomborban és környékén — mint írják — egy idő óta igen üdvös módon üzi a nemzetiségek magyarosítását Széchényi Tamás, a zombori járás szolgabirája. A szolgabíró ugyanis a hivatalába érkezett német vagy szerb bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat következetesen visszaküldi és magyar fordítás csatolására hívja fel a kérelmezőt, különben nem intézi el ügyét. Ez az eljárás minden egyes esetben beválik. Nem akad ember, ki a szigorú felszólalásnak eleget nem tenne, már csak azért is, mert tudja, hogy a szolgabíró beváltja fenyegetését és nem intézi el az idegen nyelvű folyamodványt. Zombor vidékén, ahol ugysis nagy a nemzetiségek iránt való türelem, nem ártana, ha több hivatalnok is ugy tenne, mint a zombori járás szolgabirája.

(A legmerészebb szabaduszó.) Szegedről írják, hogy a Sárgarét egyik kubik-gödörből a rendőrök egy hét éves gyerek holttestét emelték ki. Az eset részleteiről a következőket jelentik. A kis Csuri Károly még vasárnap eltűnt a szülei házból. Egész péntekig eredmény nélkül kuttatták a gyereket, míg pénteken egy szomszédnak a fia sirva mondta, hogy ő tud Csuri Kariról:

— Ott van a kubikgödörben, a Sárján, száz lépésre a malomtól.

A megrémült szülők hálával és esuklyával indultak a gyerek keresésére és a megjelölt helyen csakugyan rá is akadtak. A kis holttest már fel volt fuvódva, úgy hogy alig ismertek rá. Az a gyerek, a melyik a szülőköt rávezette a keresett gyerekre, úgy adta elő az esetet, hogy öten fűrdeni akartak a kubik-gödörben, a mely tele volt vízzel. Elhatározták, hogy a legbátrabb megy be először a gödörbe. A Csuri gyerek vállalkozott erre, de alig lépett a gödörbe, a víz összecsapott feje fölé, még háromszor bukott fel, de a rémülettől megmerevedett gyerekek nem segíthettek társukon. Nehány perczig kiülődött még, aztán elmerült. A négy gyerek aztán elhatározta, hogy hallgatni kell az esetről. A szerencsétlenül járt gyerek ruhájával

a legnagyobbik felmászott egy fára s ott eldugta. Aztán egész nyugodtan hazamentek. Három napig hallgattak is, de a negyediken a legkisebbik nem nézhete tovább a szülők keresését és elárulta a titkot.

(A méhészt és kedvese.) Bácsmegyében a borsodi pusztán meggyilkova találták Müller Pétert, Bácska egyik ismert méhészt. A tudósításból kiténik, hogy a méhészt és szolgálóját, ki szintén halva feküdt mellette, nem rablógyilkos kéznek, hanem a saját szerelmének áldozatai. Müller Péter e hó 17-én vlrrodóra a méhesében maga lőtte agyon cselédjét, egy 20 éves leányt és aztán önmagát. Mindkettő azonnal meghalt. A szerencsétlen méhészt egy németül írott levelet hagyott hátra, a melyben értelmesen elbeszéli egész szerencsétlenségét, mely őt lassan, folytonosan a halálba szorította. Eredetileg bognár volt Müller, de felesége utálta a mesterségét, folyton gyötörte, hogy mezei gazdálkodásba kezdjen. A békeség kedvéért erre is ráállt, noha mestersége jól ment s tisztességesen jövedelmezett. De az asszony akkor is dologtalan maradt, nem segített, ha kapálás vagy kaszálás volt, azt mondta ő nem tud napon lenni, mert nagyon fáj a feje, cselédet kellett fogadnia és ő szerencsétlenségére szerelembe keveredett cselédjével, Trenka Magdolnával. Nem csoda — mondja a levélben — hiszen 17 évi házasságom alatt a feleségemmel nem volt egy boldog óráim sem. Megfeledkezését szűgyen követte, azért ott hagyta faluját, Sztanisicót és Borsodra ment lakni ki a pusztára, méheivel együtt. Ott együtt akart élni a szeretőjével, de ezt a leány szülei nem akarták megengedni. Erre aztán közös akarattal mentek a halálba.

Irodalom.

A vádlottak padján. Ilyen czímmel gyűjtötte össze Gutius (Guthi Soma dr.) ügyvéd és hírlapíró azokat a humoros karczolatokat, melyeket törvényszéki tárgyalásokról írt. Ötven ilyen hosszabb rövidebb karczolat van a kötetben és mindenik új és mulattató dolgokat mesél a bíróság előtt történő eseményekről. A Lampel Róbert kiadásában megjelent csinos kiállítású könyv ára 1 frt 20 kr.

A magyar irodalom története, ez a fényes diszmu, melyet az Athenaeum ad ki és Beöthy Zsolt szerkeszt, immár Pázmány Péter koráig készen van. Most jelent meg 7-ik és 8-ik füzet, valóban nagy diszmu és a magyar könyvnyomtatásnak becsületére való színes hasonmásokkal és képekkel. Szilády Áron a XVI-ik századbéli líráról, Kardos Balassa Bálintról, Badics Ferencz a XVI. század epikusairól, Beöthy Zsolt a szépprózáról, Szécsi Károly a katolikus visszahatásról írt tartalmas esszéket. Egy-egy füzet ára 40 kr.

A Franklin-társulat. Jeles írók iskolai tára gyűjteményes vállalatának 44-ik füzeté gyanánt megjelent: Szemelvények a magyar nemzeti líra köréből. A füzet szerkesztője: Ulinszky Aladár dr. erős ítélettel és izléssel válogatta össze hazafias verseink legjavát, korszakok szerint osztva be a költeményeket s a magyarázatok mellett a történeti háttérrel is vázolván. A 304 oldalnyi mű ára 1 frt.

Ráth Mór ismét négy füzetet jelentetett meg Arany János műveinek iskolai és népies kiadásából. E füzetek: Zrínyi és Tasso, Iróí arczképek (Gyöngyösi István, Orczy Lőrincz, Gvadányi József, Baróti Szabó Dávid és Ráday Gedeon). Az elveszett alkotmány (egy-egy füzet ára 50 kr) és A nagyidai czlgányok (ára 40 kr). Ez olcsó kiadások kiállítása igen díszes, teljesen azonos az összes művek formájával.

Közgazdaság.

A takarmánykérdés. A földmívelésügyi miniszter rendeletet intézett valamennyi erdőfelügyelőséghez az iránt, hogy az idén az erdők-

ben is megengedik a takarmánygyűjtést, még pedig a következő feltételek alatt:

1. Mindazon erdei tisztások, melyek ezig beerdősítve nem lettek, vagy a melyek a folyó év tartama alatt beerdősítendők, az ez évre előirt erdősítések sorából kikebelezendők, s a birtokosok felhatalmazandók, hogy e tisztásokat ez évben kaszálhassák és az erdősítési munkálatok teljesítését a jövő 1894. évre halaszthassák el.

2. A beerdősített vágások idei fűtermésének takarmányi czélokra való felhasználása a birtokosoknak olyan kikötésekkel engedélyezhető, hogy a fűszedés csak sarlóval s akként gyakorolható, hogy a csemeték meg ne sértsenek.

3. Ott, a hol a lombtakarmány gyűjtése ezideig is szokásban volt, s hol a birtokosok elegendő biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a takarmány gyűjtésére adott engedéllyel visszaelni nem fognak, — a birtokosok felhatalmazandók arra, hogy az előzetesen meghatározandó helyeken és mennyiségben lombtakarmányt termeljenek.

4. Az ez évben előtilalom alá kerülő vágásokban a legeltetés ez év tartama alatt megengedhető s illetve a birtokosok az ez évben előtilalom alá kerülő területeknek korlátolt legeltetésére felhatalmazhatók a végett, hogy a legeltetésnek megfelelő takarmányt más czélokra fordíthassák.

5. Hasonlóképpen megengedhető, hogy az utótilalom alatt álló ama területek, melyek a marha szája alól már kinőttek s illetve, melyeken a marha már nem okozhat olyan károkat, hogy ezek miatt az erdő záródásának elmaradásától tartani lehetne, — a legeltetési tilalom alól feloldassanak s azokon az előzetesen meghatározandó korlátokon belül legeltetési használatok gyakoroltassanak.

Kiadó laptulajdonos:
dr. Nemes Sándor.

Idegenek névjegyzéke.

Grand Hôtel Mayer.

Kosztics Sándor kereskedő Zimony.
Held Fülöp kereskedő Budapest.
Spaczirer Ferencz kereskedő Budapest.
Langer Simon kereskedő Bécs.
Grab Mór kereskedő Bécs.
Löwenstein Károly színész Prága.
Flaschner Arthur kereskedő Bécs.
Leichter Dezső kereskedő Berlin.
Kutta Rezső kereskedő Bécs.
Oesztereicher Róbert kereskedő Bécs.
Weiszmann János kereskedő Prága.
Königstein Károly kereskedő Bécs.
Almoslin Károly kereskedő Bécs.
Fery Salamon kereskedő Bécs.
Klein Károly kereskedő Bécs.
Krausz Ferencz kereskedő Budapest.
Pisk József kereskedő Budapest.
Lonsár Pál hivatalnok Budapest.
Bondi Adolf kereskedő Bécs.
Fligaufer Károly építész Budapest.
Kohn Jakab kereskedő Bécs.
Grünwald Mór kereskedő Budapest.
Szücs Zsiga hivatalnok Budapest.
Hammel Károly kereskedő Bécs.
Weisz Adolf kereskedő Bécs.

Erzsébet szálloda:

Peischitz Frigyes kereskedő Bécs.
Plovics Károly utazó Bécs.
Handler Jenő utazó Zombor.
Müller Ferencz utazó Bécs.
Klein Bernát földműves N.-Beeskerek.
Baszinger Pál utazó Buziás.

Központi szálloda:

Kalitovics Miklós utazó Budapest.
Boskovits Lajos utazó Bécs.
Kalitovics Lőrincz utazó Budapest.
Ziguri Sándor magánzó Vásárhely.
Özv. Balasa Sándorné magánzó Vásárhely.

Fábry szálloda:

Siroki Tomiszlav kereskedő Zágráb.
Dr. Gavriła Emil kereskedő Grác.
Reitter János kereskedő Grác.
Weisz Ignác kereskedő Bécs.
Lubitz Mihály vendéglős Versecz.

Berger szálloda:

Varga Lázár kereskedő Bácsujfalu.
Ziegler Adolf kereskedő Ujvidék.
Waczek Erzsébet szobaleány Mitrovicza.

Fehér hajó szálloda:

Rohrsezer József magánzó Vukovár.
Gaszarszky Róza kávéleány Szeged.
Börös Mariska szobaleány Szeged.
Friedrich Antal magánzó Pozsega.

Teve szálloda:

Wagmeister Edo vállalkozó Szeged.
Karakasovics Emil tanító Titel.
Vukev Jakab jegyző Titel.
Bohm Hugoné magánzó N.-Szeben.
Popovits Dusánné háztartás Ada.
Travaty Koszta tanító Turia.
Mandics János tanító Turia.
Trifunovits Péter cipész Eszék.
Perenczi Ignác orvos Temesvár.

A kis lutri huzásai.

Július 22.

Budapest	61	36	42	77	81
Lincz	4	52	72	11	46
Trieszt	59	7	25	12	66

Vizállás.

	jul. 23.	jul. 24.		jul. 23.	jul. 24.
	m é t e r			m é t e r	
Duna: Pozsony	2.99	2.85	Tisza: M.-Sziget	1.22	0.90
Komárom	3.42	3.42	Tekeháza	1.34	0.90
Budapest	3.26	3.15	V.-Namóny	3.52	3.61
Mohács	3.69	3.93	Tokaj	3.22	3.70
Ujvidék	2.40	2.61	Szolnok	0.00	0.00
Pancsova	1.44	1.60	Csongrád	2.10	2.50
Orsova	2.10	2.18	Szeged	2.07	2.42
			T.-Beese	1.08	1.37
			Titel	2.11	2.31

Piaczi ártáblázat

1893-dik évi július hó 14—18-ig.

Mérték vagy súly	Az áruk neve	Súly hektó-literként	Ára osztr. értékben
			frt. kr.
100 kilogramm	Buza	legjobb	78 8 —
		középszerű	76 7 90
	Kétszemes	legjobb	— — —
		középszerű	— — —
	Rozs	legjobb	— — —
		középszerű	— — —
	Arpa	legjobb	68 5 —
		középszerű	— — —
	Zab	legjobb	48 7 50
		középszerű	44 6 50

Kukoricza: 100 kilogr. . . . . 68 frt 5.—

!! Legfrissebb töltésű !!

giesshúbli, mohai, billini, rohitsi, luhi erzsébet-féle, luhi margit-féle, preblani, salvator, selters, marienbadi, karlsbadi, roncegnoi, guber, gleichenbergi stb. stb. egyéb mindenféle ásványos és savanyúvíz a legolcsóbb áron s legjobb kiszolgálás mellett kapható

WAGNER TESTVÉREK

festék-, anyfűszer-, ag- és csemegeüzletében

UJVIDÉKEN.